

Van 'Vita Nova' via 't Dreefke D96a' naar Dreef 1

Een noodwoning en haar bewoners.

*Door Everdine te Dorsthorst
Maart 2018.*

In 1947 kreeg Jac Leemans, geboren op 30-01-1919 in Dussen (vlak bij de Biesbosch) een baan als onderwijzer op de Titus Brandsmaschool op Providentia in Sterksel. Hoewel het ver van zijn woonplaats was, nam hij de baan met beide handen aan; hij was blij dat hij een baan had want die lagen in die tijd niet voor het oprapen. Omdat hij zo ver weg woonde had hij met de broeders afgesproken dat hij een stretcher in het klaslokaal mocht zetten, waarop hij dan de nachten doorbracht. Hij mocht mee eten bij de broeders.

Na een tijdje trouwde hij met Bets Schrauwers (geboren in Geertruidenberg op 02-08-1922) en hebben ze een houten (nood)woning laten plaatsen op Sterksel, kadastraal bekend als Soerendonk, sectie D 573.

Twee foto's aan elkaar geplakt, op de linkerfoto Bets achter het huis, rechterfoto Bets naast het huis.

In die tijd van woningnood zo vlak na de oorlog, gebeurde het wel vaker dat houten huisjes werden gebouwd. Ze waren relatief goedkoop en gingen toch een aantal jaren mee, als ze goed onderhouden werden.

Hij liet Jan Cox een houten huisje neerzetten en noemde het 'Vita Nova' wat nieuw leven betekent. Het huis kostte fl. 4000,-. In februari 1948 trokken ze in hun nieuwe onderkomen.

Bets vond het vreselijk op Sterksel. Haar man was de hele dag werken en zij zat dan alleen thuis en zag alleen een ijsvogeltje en een eekhoorn. Ze kende maar weinig mensen en runde het huishouden.

Ze was onderwijzeres en omdat er een tekort aan leerkrachten was op de Aloysiuschool in Sterksel, kwam pastoor Verhoeven vragen of ze wilde komen werken op school, hoewel het erg ongebruikelijk was om als getrouwde vrouw te werken in die tijd.

Dat aanbod heeft ze afgeslagen omdat ze toen zwanger was van haar eerste kind, een meisje Ine, geboren op 20-03-1949. Daarna volgden nog twee zoons: Jack, geboren 25-04-1950 en Martie, geboren 19-04-1952. De huisarts had aangeraden om voor de eerste twee bevallingen, omdat die risicovol zouden zijn, naar het ziekenhuis in haar geboorteplaats Geertruidenberg te gaan. De derde keer mocht ze wel thuis bevallen met behulp van zuster Beunen.

Er was geen stromend water; alleen achter het huis een waterput en binnen in de keuken een pomp met vies bruin water. Bets vond dat water niet bruikbaar als drinkwater. Noordman, de overbuurman, die woonde op het kasteeltje, had aansluiting op de waterleiding. Ze hadden met hem de afspraak gemaakt dat ze daar kannen leidingwater konden halen bij een buitenkraantje tegen een vergoeding.

Jac regelde op Providentia dat hij daar voor niks water kon tappen. Hij kocht een paar grote kannen en vulde die bij de broeders met schoon leidingwater. Het vervoer met de fiets ging niet altijd even gladjes; hij is wel eens ooit bijna verongelukt met zijn kannen.

Zoals bijna iedereen deed in die tijd, verbouwden zij hun eigen groenten in de tuin, altijd lekker vers.

Moeder Bets was bang voor onweer, ze heeft wel eens vlammetjes op de stroomdraden zien dansen als de bliksem op de bovengrondse bedrading was geslagen. Ze legde bij onweer het kleinste kind in de kinderwagen bij de voordeur, dan kon ze sneller weg als er brand zou komen.

De vader van Bets kwam elke zomer het huis verven met carboleum – groen en wit.

Van links naar rechts: vader en moeder Schrauwers, dochter Ine Leemans en Bets Leemans-Schrauwers

Op een gegeven moment, werd Jac gevraagd om een school voor bijzonder onderwijs op te richten in Gemert. Hij zag dit als een uitdaging en nam deze baan aan. Hij was in bezit van een Berini en reed alle dagen naar Gemert, maar na een tijdje besloten Jac en Bets om met hun kinderen richting Gemert te verhuizen.

In Gemert zijn nog een zoon en twee dochters geboren. Zij hebben nog lang contact gehouden met Jan Frissen en kwamen jaarlijks op bezoek met de zes kinderen.

Zij verkochten het huisje aan Theo te Dorsthorst, geboren in Rushville (Nebraska USA) op 03-07-1924 en Anneke Bolwerk geboren in Gemert op 07-12-1922.

Theo was met zijn ouders en zus Mien op de Johannahoeve D13, later Past. Thijssenlaan 74, op Sterksel komen wonen in mei 1928, teruggekomen uit Amerika.

Theo en Anneke betaalden fl. 3700,- voor het huisje en de grond werd gekocht van Johannes van Oss; fl. 800,- voor ruim 1000 m2 grond; de weg hoorde er ook nog bij!

Later toen de weg verhard werd, er aardgas kwam en riolering werd aangelegd, is dat gedeelte verkocht aan de gemeente. Zij leenden het geld van de vader van Theo, die dat geld ergens had liggen. De Boerenleenbank kwam er dus niet aan te pas. Zij betrokken na hun huwelijk op 18-11-1952 het huisje en noemden het 't Dreefke. Het huisnummer was toen D96a.

*Trouwfoto van Theo en Anneke
te Dorsthorst-Bolwerk*

Na een jaar werd Everdine geboren, 23-11-1953 en na 15 maanden nog een dochter Gera, 04-03-1955.

In de straat stond alleen het kasteeltje van Noordman, Laus Deo (Dreef 2) en het huis van Hermans, de Dreef (Dreef 4).

Verderop, wat nu Ten Brakeweg heet, stonden het huisje van Vos (Ten Brakeweg 1), daar tegenover de boerderij van Boerenkamp (afgebroken), het kapelletje (net na de oorlog gebouwd uit dankbaarheid), daar tegenover het huis van Bernard Noordman (Ten Brakeweg 20) en de boerderij van Polman (Ten Brakeweg 26).

Ansichtkaart uit 1952 van de Dreef; rechts de Dreef' en links 't Dreefke'

Het huisje had geen achterdeur en dat was erg lastig. Er werd dus een achterdeur gefabriceerd in de keuken. Later toen Bart geboren werd op 15-07-1959 werd het huisje toch wel krap met maar twee slaapkamers. Met hulp van Jan Mennen (timmerman op Providentia?) werd aan de achterkant een slaapkamer getimmerd.

Anneke zit aardappelen te schillen op de waterput

Theo had in die tijd geen vast werk. Hij werkte een tijdje bij Zweegers landbouwmachines in Geldrop, hij was melkschepper, hij ging langs de deuren met Nunhem's zaden; 12 ambachten, 13 ongelukken. Anneke was dat beu en stapte naar broeder-overste Pascalis op Providentia om te vragen of er misschien werk voor Theo was. Hij werd aangenomen op 15 juli 1958 en heeft tot zijn pensioengerechtigde leeftijd bij de broeders gewerkt.

Precies een jaar later, op 15 juli 1959 werd zoon Bart geboren. Hoera, een stamhouder!!!

Elk jaar werd het huis trouw geverfd.

Het is niet bekend wanneer er stromend water kwam. Anneke kookte op flessengas. Als de fles leeg was moesten Gera en Everdine met de bolderkar de fles omwisselen bij de smid (de Laat op de Pastoor Thijssenlaan). Er waren natuurlijk ook kippen, voor de eieren, de grote zakken kippenvoer werden ook met de bolderkar door Gera en Everdine gehaald bij de CHV in de oude Gertrudiskapel. Ergens in de jaren '60 werd een douchecel gemaakt, Het water voor de douche werd verwarmd met flessengas. Als je pech had, dan was het gas op als jij onder de douche stond en had je koud water.

Aan de achterkant van het huisje was een afdak, waar de wasmachine stond en een grote wasketel, waarin de was gekookt werd, maar waarin ook geweekt werd.

Linker gevel van het huisje

Er was natuurlijk geen verwarming; alleen in de kamer was een kachel op kolen gestookt; later toen er aardgas was gekomen, werd een gashaard geplaatst. Als het erg koud was in de winter, werden alle binnendeuren open gezet, zodat in de slaapkamers de grootste kou weg was. Op de vloer in de kamer lag vroeger in het midden een vloerkleed en aan de kant zeil of linoleum.

Later werd vloerbedekking in de kamer gelegd.

Er kwam een bankstel en een televisie. De kamer 3,5 x 4,5 meter kwam steeds voller te staan

In het begin van de jaren '70 was het zo dat er veel mensen (opa, ooms, vrienden en vriendinnen) op zondag vanuit de hoogmis mee gingen naar de Dreef en dan werd er getoept.

Na ongeveer anderhalf uur ging iedereen weer naar huis om te eten. In dat kleine huisje was het altijd gezellig en iedereen was welkom.

Langzamerhand werd het steeds stiller in het huisje; de kinderen trouwden alle drie, maar op zondag bleef het feest op de Dreef. Elke zondagmiddag kwamen de kinderen met kleinkinderen bij Theo en Anneke en werd er zondagse soep gegeten en gerikt en elke zondagavond werd er friet gehaald. Op vaderdag 2002 (16 juni) is Theo plotseling overleden, vlak voordat ze 50 jaar getrouwd zouden zijn. Anneke heeft het daar erg moeilijk mee gehad. Haar lichaam liet haar ook een beetje in de steek. Ze zat erg graag op een bankje voor het huis te genieten van de vogeltjes. Ze wilde graag tot het einde in haar geliefde huisje blijven wonen, maar dat heeft niet zo mogen zijn. Haar laatste jaren heeft ze in Maarheeze in het bejaardenhuis gewoond, maar daar is ze niet erg gelukkig meer geweest. Ze miste haar Dreefke op Sterksel. Ze overleed op 8 februari 2009.

Het huisje is in november 2009 verkocht aan een jong stel uit Someren. Zij hebben het huisje gesloopt en een groot huis op het perceel gezet.

Huisje zoals het er in 2009 uitzag

Foto gemaakt vanaf de overkant van het Sterksels kanaal

Met dank aan Toine Leemans.

Hieronder een artikel uit het Eindhovens Dagblad van 7 februari 2004.

Wie woont daar?

Foto Jorriiaan Bakke

Elk dorp, elke wijk heeft ze: opvallende huizen. Omdat ze extreem groot zijn of extreem klein. Omdat ze idyllisch zijn gelegen of juist niet. Omdat ze heel mooi zijn of aartslelijk. Huizen die steeds dezelfde vraag oproepen: 'Wie zou daar wonen?'

Vandaag deel 9 van een serie over markante huizen. Wie woont er in het kleine houten huisje midden in een prachtige villawijk in Sterksel?

Het antwoord vindt u op pagina W31

• onderschrift

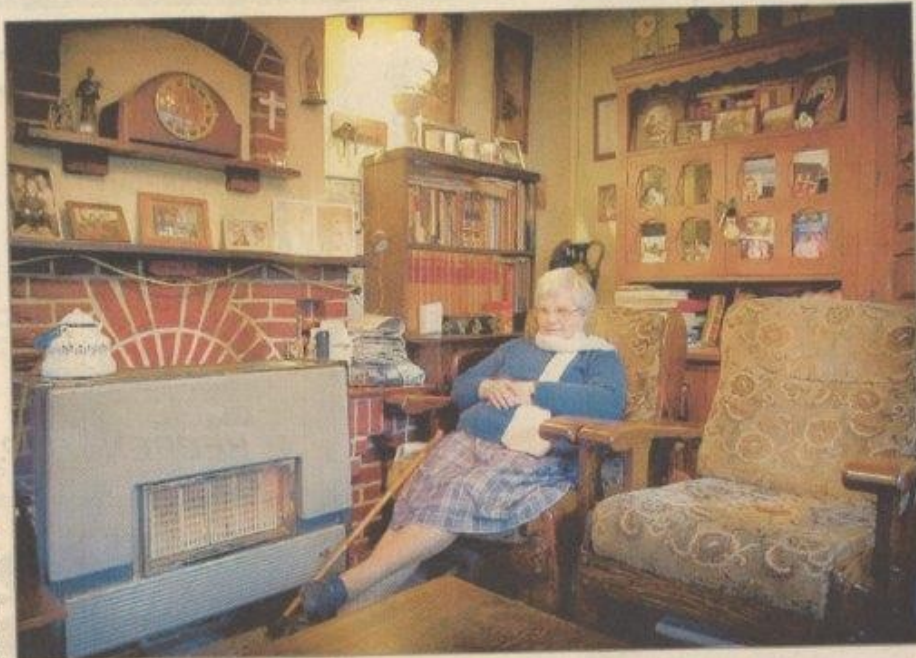
Anneke heeft haar eigen paradijsje

Door FOLLY VAN DIJK

Wie woont daar?

Midden in een prachtig villa-wijkje in Sterksel staat een klein houten huisje. Oud en een tikje vervallen, met een gezellige en rommelige tuin eromheen. 't Dreefke, heet het. Een huisje dat helemaal uit de toon valt bij z'n grote en chique soortgenoten. Een zomerhuisje misschien? Maar dan toch eentje van lang geleden, want zomerhuisjes zoals deze worden al jaren niet meer gebouwd. Dat blijkt te kloppen, want in het huisje woont mevrouw Anneke te Dorsthorst al meer dan een halve eeuw. Eénentachtig jaar is ze, en vastbesloten in 't Dreefke haar leven te slijten. Ze kwam uit Elsendorp bij Gemert, en haar echtgenoot, die vorig jaar overleed, kwam in 1928 op zijn derde jaar in Nederland. Hij was geboren in Nebraska in de VS, maar de emigratie was zijn ouders niet goed bekomen en dus keerden ze terug. Zijn vader vestigde zich toen als boer in Sterksel. „Een zaligheid apart“, vertelt mevrouw Te Dorsthorst, want het dorp hoort niet bij de Acht Zaligheden en heeft ook geen eigen dialect. Dat komt omdat in de jaren '30 boeren uit heel Nederland zich in Sterksel vestigden, dus werd de Sterkselse taal een mengelmoeisje.

Hoe Anneke en Theo te Dorsthorst elkaar ooit ontmoetten – Elsendorp en Sterksel liggen toch een behoorlijk eind uit elkaar, zeker in die tijd! – dat is een geheim. Dat wil Anneke aan niemand vertellen, zelfs niet aan haar eigen kinderen. „Echt waar, wij weten het ook niet,“ zegt dochter Everdine. „En geloof maar dat we het vaak genoeg hebben gevraagd.“ Anneke en Theo wilden graag trouwen, en 't Dreefke, dat in 1948 als noodwoningje voor een

• Anneke te Dorsthorst op haar favoriete plekje bij de haard.

onderwijzer werd gebouwd, was beschikbaar. Hun beide vaders kochten het samen voor 3750 gulden, het kersverse echtpaar trok erin en is er nooit meer weggegaan. Ze kregen er drie kinderen. Water haalden ze uit de pomp, en een achterdeur ontbrak. „Er stond toen verder nog bijna niks, één villa en Huize de Dreef,“ vertelt Anneke. „Er was een zandpad, en verder veel bos. Een verrukkelijk gebied om op te groeien.“

In de loop van de jaren is er wel wat aan het huisje vertimmerd. Zo zijn er een extra slaapkamer en een douche aangelegd. Maar de sfeer is nog helemaal van de jaren vijftig: in de keuken een lage granieten gootsteen met simpele kastjes, potten en pannen op een plank daarboven, een waslijntje gespannen aan de lage bal-

ken. De woonkamer meet 3½ bij 4½ meter. Er is een gashaard, geen cv, en Anneke heeft er haar eigen hoekske, met hond Donja trouw onder haar stoel. Aan de muren hangen foto's van haar kinderen en kleinkinderen, die elke zondag bij haar komen rikken en dan voor z'n allen friet gaan halen. Maar ook foto's van Willem-Alexander en Máxima, want ze is een grote Oranje-fan. De bruiloft heeft ze van begin tot eind op televisie gevolgd, en ze is apetrots dat prinses Amalia uitgerekend op haar verjaardag is geboren! Stiekem hoopt ze nog op een reactie van het koningshuis, want natuurlijk heeft ze dat in haar felicitatie verteld. Maar Oranjefan of niet, met de koningin zou ze voor geen goud willen ruilen.

't Dreefke mag dan een buiten-

beentje zijn tussen de villa's, de bewoners zijn dat nooit geweest. „Och welnee“, zegt Anneke. „Theo kende iedereen en iedereen kende hem. Hij maakte overal een praatje.“ Dat doet ze zelf ook nog wel, al laat haar gezondheid haar de laatste tijd wel een beetje in de steek. Maar de kinderen helpen veel en binnenkort komt er gelukkig weer een Spar in Sterksel. Koken doet ze nog altijd zelf en ze verzorgt als het even kan nog steeds de vogels. Dat ze niet meer zelf in de tuin kan werken, vindt ze erg. „Dat was mijn grootste hobby.“

Maar klagen doet ze niet, want ze woont nog steeds in haar paradijsje en ze heeft ook nog iets moois in het verschiet, want over een paar maanden wordt ze voor het eerst overoma...

Foto Jansma Balke